

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Vindiciæ Pro Nicolao Smitheo, Contra censuram nomine
Facultatis Parisiensis editam in eiusdem librum, cui
nomen, Modesta & brevis Discuſſio, &c.**

Goffar, Antonius

Leodii, 1631

Capvt Secvndvm. Refutatur censura in quæſtionem 5. Discussoris, circa
comparationem, quam facit Doctor inter Episcopos Curatos & Religiosos.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38773

CAPVT SECVNDVM.

Refutatur censura in quaestione 5. Discussoris, circa comparationem, quam facit Doctor inter Episcopos Curatos & Religiosos.

VAFRE hūc titulum mutarunt Cēsores, ex quo animaduertebant intellecturum Lectorem, Smitheum non spōte suā ad comparationes istas descendisse, sed coactum plane Kellisoni exemplo, qui eas primò instituebat cum insigni omnium Religiosorum iniuriā.

19.

Ex

Ex quaestione 5. num. 3.

NEgari non debet hominem facientem opera aliorum perfectiua, actiones de se prestare meritorias, & de se perfectiuas operantis: nihilominus nisi etiam fiant cum perfectione (quod contingere non potest, nisi homo aliunde perfectus sit) magis aptæ sunt nocere quam iuuare, ratione magnarum imperfectionum, & variorum periculorum, quibus ex malâ executione tam nobilium actionum homo ipse obnoxius est.

Cen.

Censura.

HÆc propositio multi-
plici & affectatâ æ-
quiocatione laborat, sub
quâ multi latent errores.
1. Intellecta de omnibus ac-
tionibus perfectiuis aliorû
per comparisonem ad sus-
cipientes, quasi sint suscipi-
entibus nociuæ potiùs quã
proficuæ, nisi à perfectis
procedant, est hæretica. 2.
Intellecta de ijsdem actio-
nibus per comparationẽ ad
ipsum operantem, quate-
nus generatim de omnibus
loquitur, & quatenus dicit
eas magis aptas esse nocere
quàm iuuare: & sic actio-
nibus ex se bonis attribuit
nocu-

nocumentum, quod solis hominum vitijs debet attribui, adhuc falsa, temeraria, verbo Dei contraria; quicquid addat de imperfectionibus & periculis, quibus homo est obnoxius.

3. Quatenus ait perfectionem necessariam istis actionibus, ne noceant siue operanti, siue suscipiētibus, non posse ab alijs proficisci, quàm à perfectis, etiam falsa est, temeraria, erronea, destruitque merita incipientium & proficientium. 4. Quatenus asserit actiones istas non posse fieri cum perfectione, nisi homo aliunde perfectus sit, innuens perfectionem istarum actionum & hominū
à qui-

à quibus fiunt, necessariò
petendam esse ab alio sta-
tu, & non posse haberi per
media proportionata pro-
prio statui vnicuique P.E-
piscopali, falsa quoque est,
temeraria, erronea, & hæ-
resim sapit; negans in quo-
libet statu esse gratiam suf-
ficientem ad proprias fun-
ctiones, cum vtilitate &
merito perficiendas.

Refutatio.

Discussoris doctrina cla-
ra est, & facilis, maxi-
mè si contextus legatur :
disertè enim num. 1. & 2.
proposuerat hîc agere non
de omnibus, qui salutem alio-
rum ex officio incumbunt,
sed

Nico-
laus
Smi-
theus
in q. 5.
n. 1. &
2.

sed de solis Episcopis: unde quæ hoc numero dicit de perfectione requisitâ ad aliorum salutem procurandam, maximè intelligendum est spectare ad Episcopos, ad inferiores verò Curatos non nisi cum proportione quâdam. Quod etiam ad eò clarè ex sequentibus constat, vt solum ea legere sufficiat. Statim enim subdit hinc ortum esse, vt viri sancti tam altâ dignitatem semper conati sint declinare, Episcopalem videlicet, vt in censurâ sequenti intellexerunt etiam ipsi met Censores. Quo posito & Discussoris doctrinâ verissimam planè ac orthodoxam, censuram verò impiam,

Ibidem
n. 3.
propè
finem.

piam, mendacem, & insulam facile ostendemus.

Discussoris doctrina tota nititur celebratissimo illo Summorum Pontificum plurimorum oraculo, & Iuris communis recepto axioma: *Neminem fieri debere Magistrum, antequam discipulus extiterit.* Ita Sanctus Cælestinus^a, S. Innocent. primus^b, & alij^c de electione & electi potestate. Cæsuerunt enim sanctissimi Patres, si Episcopus docere alios incipiat, quæ ipsemet necdum didicisset, futurum ut & sibi, & alijs noceret; futurum quod ait S. Gregor. in registro relatus cap. *Sicut Neophytus*^d, ut si trabes necdum ficcatis parietibus

^a 1. cap. Ordinatios dist. 59.

^b Cap. Miserum dist. 61.

^c Cap. Officij 38. &

cap. 61. in Margistrum

49. ^d Dist. 48.

bus

bus imponantur, & ante pondera hi accipiant, quã solidentur, *cunctam simul fabricam ad terram deponant.*

1. ad
Timot.
3. v. 6.

Hinc^a prohibet Apostolus ne Neophytus Ecclesiæ præficiatur, causam reddens; *ne in superbiam elatus, in iudicium incidat diaboli;* manifestè docens, nisi ante status Episcopalis susceptionem, aliunde homo instructus accedat, graui eũ æternæ damnationis periculo exponi. Vnde & cap.

1. Ti.
mot. 5.
v. 22.

5. monet Timotheum^b ne citò cuius manum imponat, ne scilicet communitet peccatis alienis.

40.

Hoc certissimum dogma Fidei Catholicæ impugnant hîc in Smitheo Censores,

fores, volūtque, vt in quarto puncto apertè declarāt, necessarium non esse ad actiones Episcopales cum perfectione exercendas, quod aliunde sanctitas, seu perfectio ante ipsam Episcopatus susceptionem, habeatur; sed sufficere gratiam, & media illa, quæ ipsemet status Episcopalis secum affert; nec loquuntur in casu aliquo raro, & extraordinario, sed de eo quod simpliciter, & per se verum est, & asserendum: sic enim & verba sonant, & de hoc solum potest ijs esse cum Smithæo controuersia. Dico igitur sententiam hanc Censorum hæresim sapere: apertè enim pugnat

E nat

nat cum Dei verbo, & receptâ omnium SS. Patrum authoritate; nam si sufficiat sola gratia statui Episcopali annexa, vt homo, etiam cū perfectione, & sine periculo graui suæ salutis, munus illud obeat, iam periculum non erit, ne Neophytus, aut quiuis alius, qui necdum perfectionem, quam docturus est, propriâ exercitatione didicit, in superbiam incidat aut iudicium diaboli, neve trabes recenti impositæ parieti ruant, siquidem ipse status gratiæ sat collaturus est soliditatis secundum istos; nec maioris foret præsumptionis homini imperfecto Ecclesiæ gubern-

bernacula fuscipere, quàm Religionem ingredi: cùm ad perfectionem status propriam conferendam, tam secundum istos sufficiat Episcopatus per se solus, ac sufficiat ordo Religiosus. Noua sanè sunt hæc, absurda & paradoxa, & cōtra fidem. Lōgè aliter sentit S. Thomas de hac re ^a, *Religionis status perfectionem non præsupponit, sed ad perfectionem inducit, Pontificalis autem dignitas perfectionem præsupponit.* Et ^b *Dicendum, inquit, quod ordines sacri præexigunt sanctitatem; sed status Religionis est exercitium quoddam ad sanctitatem assequendam, unde pondus ordinum est imponendum parietibus*

40puse.

18. c.

19.

b 2. 2.

quæst.

189. ar.

1. ad 3.

bus iam desiccatis, sed pondus Religionis desiccatur parietes, id est, homines ab humore vitiorum. S. Bonaventura^a, ad prælationis statum non congruit accedere nisi perfectum, ut Gregorius ait, &c. Suarez^b Status Episcopalis præsupponit perfectionem in eo, qui ad illum assumitur. Bellarminus de Monachis^c ait. Statum Episcopalem esse statum perfectionis adeptæ, statum Religiosum esse statum perfectionis acquirendæ. Estque hæc concors Theologorum sententia in Dei verbo, & Sacris canonibus apertissimè fundata. Ratiuncula, quam ad hoc probandum insinuant, sophistica est & nullius momenti. Fatemur enim esse

^a Apol. pauperū c. 3. resp. 1.

^b To. 3 de Relig. lib. 1. c. 18. n. 9. c cap. 2.

^b Status Episcopalis præsupponit perfectionem in eo, qui ad illum assumitur. Bellarminus de Monachis^c ait. Statum Episcopalem esse statum perfectionis adeptæ, statum Religiosum esse statum perfectionis acquirendæ. Estque hæc concors Theologorum sententia in Dei verbo, & Sacris canonibus apertissimè fundata. Ratiuncula, quam ad hoc probandum insinuant, sophistica est & nullius momenti. Fatemur enim esse

esse

Pro Nicolao Smitheo. 101
esse in quolibet statu gra-
tiam sufficientem ad pro-
prias functiones cum vtili-
tate & merito exercendas;
verum dicimus hanc gra-
tiam ex lege ordinariâ non
dari ijs, qui indebitè sta-
tum illum suscipiunt: in-
debitè autem suscipere sta-
tum Episcopalem, qui ante
perfectionem assecuti non
sunt: *Quia*, inquit S. Tho-
mas^a, *ad statum Episcopalem*
præexigitur vita perfectio, ut
patet per hoc quod Deus à Petro
quæsiuit, si plus eum ceteris di-
ligeret, antequam ei commit-
teret Pastorale officium. Gra-
tia ergo, quam Deus istius-
modi offert, quo salutem
suam in tuto collocent, nō
est ad præstandas cum vti-

^a 2. 2. q.
185. ar.
1. ad 2.

E 3. litate.

a In
cap. per
eas, de
voto.

litate & merito, nedum cū
perfectione, & sine pericu-
lo functiones Episcopa-
les ; sed ad humiliter cor-
rigendum errorem, & ad
dignitati renuntiandum, si,
inquam, securi velint ef-
se, & sine periculo ; quia
non constat Deum gratiam
ijs daturum ad dignè do-
cendum, quod nunquā di-
dicerunt. Hinc Innocen-
tius III. ^a ad quēdam Epif-
copum qui indebitè statum
susceperat Episcopalem,
sic scribit, *Si tuam deside-
ras sanare conscientiam, regi-
men resignes, &c.* Sentit er-
go sapientissimus Pontifex,
non omnibus in Episcopa-
li fastigio constitutis, in
gratiâ status illius propriâ,
fatis

fatis esse præsidij.

Hinc sequitur rectè dixisse 21.
se Discussorem, vt quis cū
perfectione debitâ actio-

nes exerceat aliorum per-
fectiuas, necessarium esse,
vt ipse aliunde perfectus
sit; loquitur enim de actio-
nibus Episcoporum pro-
prijs, ad quas perfectionem
præexigi, satis superque
ostensum est. Idemque in
terminis docet S. Thomas,

Ridiculum est perfectionis opusc.
18. c. 19

*magistrum fieri, qui perfectio-
nem per experimentum nō no-
uit.* Quamuis & vniuersim
dici possit, eos, qui alijs per-
ficiendis operam dare vo-
lunt, esse debere antea per-
fectos, saltem si absque pe-
riculo id functionis præ-

E 4 stare

stare cupiunt, cum quâ limitatione semper loquitur Discussor: idque ad minimum docet S. Thomas ^a ai-
 ens etiam ad ordinem sacrum Diaconatus, vel presbyterij requiri perfectionem interiorem, vt quis dignè actus huiusmodi exerceat, requiri autem præviè & ante susceptionem ipsam ordinum, interpretatur ipsemet S. Thomas infra, ^b quamuis enim non statim damnandus videatur, qui nondum perfectus alios perficere aggreditur, at sanè verissimum saltem est, eum plus minùs, pronaturâ operum & circumstantiarum, periculo sese exponere, actiones illas vitiosè,

a 2. 2.
 q. 184.
 ar. 6.

b q. 189
 ar. 1. ad
 3.

Pro Nicolao Smitheo. 105
tiosè, & cum nocumento
proprio exercendi. Quo-
circa futile est, quod in ter-
tio puncto huius Censuræ
opponitur, destrui merita
incipientium & proficien-
tium, si ad perfectionem
istarum operationum re-
quiratur, vt non nisi à per-
fectis proficiscantur. Res-
pondeo enim hic non agi
de quibuscunque operati-
onibus meritorijs, sed de
perfectorum proprijs; ine-
ptum enim est dicere inci-
pientium esse alios perfice-
re, aut sine salutis suæ pe-
riculo, eos id facere posse,
præsertim in gradu Epis-
copali, de quo erat sermo.

Iam verò in eo quod in 22.
secundo puncto nolunt as-

E s . . . serj

a Ad
Rom. 7
v. 12. &
13.

feri actiones de se bonas ,
& aliorum perfectiuas ,
magis esse posse aptas no-
cere quàm iuuare , ratione
imperfectioui , & peri-
culorum , quibus operās est
obnoxius , si nimirum cum
perfectiōe debitā non fi-
ant , planè Dei verbo , & om-
nibus Theologis contradi-
cunt. Rem enim in se opti-
mam posse nostro vitio oc-
casionaliter , vt loquuntur
Doctores , nocere , de fide
mihi videtur esse. Et proba-
tur quia lex Dei sancta est,
bona , & iusta ,^a & tamē hæc
ipsa nocet , occidit , iram
operatur , & quod bonū est
mihi , inquit Apostolus , fa-
ctum est mors , & ita cōtra
Pelagium hūc locum Apo-
stoli

stoli vniuersa intelligit Ec-
clesia. Et quoad præsen-
tem controuersiam extat
clara Iuris decisio^a, vbi di-
citur *Malos bona administran-*
do se tantummodo ledere, &
unde alijs commodum exhi-
bent, sibi dispendium præbe-
re. Dicere ergo nocumen-
tum spirituale, ita solis
hominum vitijs attribu-
endum esse, vt rebus de se a-
lioqui bonis ob imperfec-
tionem nostram attribui
etiam non possit, falsum
est, & in fide erroneum. Et
ratio in præfenti est clara;
agimus enim de ipsismet
operationibus humanis,
quas, si malè fiant, vitiosas
esse, & nocere de fide est, e-
tiam si de se sint præstantis-

^a Nice-
laus
Papa ad
consul-
ta Bul-
garorū
cap. 71.
Refer-
tur cau-
sa 15. q.
8. cap.
finali.

simæ. Concionari, ius dicere, Sacramenta administrare, actiones sunt de se optimæ; at si fiant cupiditate inanis gloriæ, aut lucri terreni, aut cum pacto simoniaco, ecquis tam truncus est, vt neget eas nociuas, & plurimum nociuas fore? Ego eas nocere hîc probo: omne peccatum nocet: atqui istæ actiones malè factæ sunt peccata, ergo nocent.

Restat, vt intolerabilem, & affectatam prorsus eorum in deprauandâ Smithei mēte hallucinationem perstringamus. Aiunt in puncto primo & tertio Censuræ, eum asserere actiones istas hierarchicas, omnes
om-

Pro Nicolao Smitheo. 109
omnino factas sine perfec-
tione debitâ operantis, ma-
gis etiam nocere suscipien-
ti, quàm prodesse, atque a-
deò absolutionem, verbi
gratia, impensam à Sacer-
dote malo nocere poeni-
tenti. Magna planè est hæc
peruersitas, nec nisi male-
uolentiæ plenis hominibus
potuit vel talis cogitatio in-
cidere. Loquitur apertè de
nocumento operantis pro-
prio: ait enim actiones istas
ita factas magis nocere,
quàm prodesse, *ob magnas*
imperfectiones, quibus tam no- q. 5. n. 3.
biles actiones non ritè obiens
sese exponit, vt habet vulga-
ta versio, Anglicano exem-
plari planè conformis. Nec
repugnat versio eorum,
quam

quamuis per fraudem facta
fit obscurior. Sic nempe
agendum nobis est cum ho-
minibus, qui omnem fidem
& frontem exuerunt.

Ibidem.

Hinc fuit quod omnes
viri sancti adeo cona-
ti sint tam altam dignita-
tem declinare.

Censura.

HÆc propositio ratio-
ne particulæ *omnes*
est falsa, Apostolis & mul-
tis viris Sanctis iniuriosa.

Refu-

Refutatio.

Modus loquēdi vsita-
tusest & notissimus. 23.

Omnes viri sancti conati
sunt hāc dignitatem decli-
nare, id est, generatim, &
per se loquendo, exceptis
fortē quibusdam casibus
raris, & extraordinarijs:
sanē de Episcopis sanctis
ex Monachatu assumptis
contra Caluinum affirmat

Bellarminus ^a quod *constet*
eos omnes inuitos ex monachis
Episcopos factos: quam lau-
dem ceteris Sāctis, ex Cle-
ro sæculari assumptis, ne-
gare, carnalium est homi-
num Caluino similiū.

a Lib.
de Mo-
nachis
c. 6.

Nam quoad Apostolos ri-
fu

fu planè res digna est, quòd
ad hos recurrant, vt inue-
niant, qui Episcopalem di-
gnitatem non declinarint :
Illi enim quando Apostoli,
seu Episcopi creati sunt,
nondum perfecti, & exi-
miè sancti erant; sed in
festo Pentecostes, ante qui-
dem quàm functionem ex-
ercerent Episcopalem, sed
post statum susceptū, mo-
do quoad hoc extraordina-
rio, idonei facti sunt Mini-
stri noui Testamenti. Vnde
nec verisimile est, eos ante
rectè perspectam habuisse
sublimitatem, & pondus
istius status; necdum enim
mysterium vocationis gen-
tium, & Mosaici Sacerdo-
tij abolitionem intellexe-
rant,

Pro Nicolao Smitheo. 113

rant, sed per Spiritum sanctum hæc omnia postmodum edocti sunt. Denique ex corporali Christi præsentia claram habuerunt Divinæ voluntatis interpretationem; hoc singulare in ijs; nec ad cæteros trahendum: sed nil mirum; si homines isti adeò ad dominandum in cleris prurientes, Sanctos omnes, alieni à se genij fuisse, audire nolint.

Num. 4.

Licet Episcopus sæcularis sit tantum in statu alios perficiendi, tamen Episcopus Regularis est in statu seipsum perficiendi, & alios.

Cen-

Censura.

HÆc propositio, quatenus denegat Episcopo sæculari statum perfectiuum ipsius, falsa est, temeraria, verbo Dei contraria, & dignitati status Episcopalis derogat.

Refutatio.

24. **F**alissimum est & erroneum, statum sæcularis Episcopi esse eiusdem perfectiuum eo in sensu, vt status iste institutus sit, mediaque habeat apta, & congrua ad primam perfectionis proprię acquisitionem, nec eam ante susceptam præ-

Pro Nicolao Smitheo. 115
præsupponat. Hic est Smithe
i sensus apertus, videlicet
ex vi præcisâ, & ordinariâ
status sui, Episcopum sæcularem
ex imperfecto perfectum non
reddi, quamvis si accedat cum
perfectione debitâ, dubium
non est, quin per tam alti
status functiones ritè obitas,
seipsum etiam plurimum
perficiat.

Ibidem.

Illi Religiosi, qui de
instituto suo præter perfectionem
propriam incumbunt etiam
proximis iuuandis, sunt in
statu tum seipfos, tum alios
perficiendi, & paulò post:
Eius

Eiusmodi Religiosi non solum in quantum attendunt propriae salutis, verum etiam prout profitentur alios iuuare, sunt proprie in statu, quia perpetuo obligantur operibus vtriusque generis; & in quantum mittuntur ad proximos iuandos, hoc respectu excellunt Curatos Sæculares.

Censura.

VTraque propositio, in quantum asserit Religiosos, qui ex instituto suo incumbunt proximis iuandis, esse in statu alios perficiendi, & vt profitentur alios iuuare, esse proprie in statu, vtique perficiendi.

ciendi alios, noua est, falsa, temeraria, & in errorem inducēs, callideque potestatem perficiendi ordinariā, quæ soli Pastorum statui competit, in istiusmodi Religiosorum statum trāsferens, & in quantum subiungitur, istos Religiosos, eo respectu excellere Curatos sæculares, falsa est, præsumptuosa, veris, & ordinarijs Pastoribus iniuriosa.

Refutatio.

DVas habet partes hæc
Censura. In priori ne- 25.
gant Religiosos ex instituto suo proximis iuuan-
dis incumbētes, esse in sta-
tu

tu alios perficiendi; in quo mirabilis planè eorum elucet siue cæcitas, siue maleuolentia. Cauillantur hoc nouum esse, sed ineptè. Est enim expressa doctrina S. Thomæ a docentis *Conuenientissimum esse ad prædicandum, & ad alia huiusmodi, quæ pertinent ad salutem animarum, aliquam Religionem institui.* Non erunt tales, credo, vt dicant, concionari, confessiones excipere, in cathedrâ docere, libros sacrę doctrine cõscribere, non esse actus aliorum perfectiuos, nec Religiosos, dum istis vacant operibus, alios non perficere, nisi fortè etiam putent aquam, nisi ex suo puteo

a 2. 2. q.
188. ar.
4.

teo hauſtam, ſitim non ex-
tinguere. S. Tho.^a de Reli-

42.2.9.

188. ar.

ius eſt illuminare, quàm lucere 6.

*ſolum, ita maius eſt cōtemplata
alijs tradere, quàm ſolum con-*

templari. Vult ergo Reli-

gioſos perficere, & illumi-

nare alios, ijs contempla-

ta tradendo. Sed aient for-

taſſe, id enim, licet vafrè

& æquiucè, indicant; eos

perficere quidem alios, ſed

non eſſe in ſtatu hoc faci-

endi. At nihil inſulſius.

Religioſi inſtituti ad mi-

litandum, ſunt in ſtatu mi-

litari, inſtituti ad actiones

vitaè actiuæ, vt ad inſerui-

endum inſirmis, ſunt in

ſtatu vitaè actiuæ, inſtituti

ad contemplandum, ſunt

ia

in statu vitæ contemplati-
uæ, soli illi qui ex instituto
dant operam alijs perficiē-
dis, & illuminandis, non
erunt in statu illuminandi,
& perficiendi alios, quis
credet hoc mysterium, nisi
qui nihil intelligit? Esse in
statu alios perficiendi, est
se ad hoc cum aliquâ solē-
nitate in perpetuum obli-
gasse iuxta S. Thomam^a,
qui ea ratione docet Epif-
copos esse in statu perfici-
endi alios, quod ad Pasto-
rale munus exercendum se
perpetuò adstrinxerint; at
sunt Religiosi, qui ex pro-
fessione etiam suâ, perpe-
tuò sese obligant ad alios
illuminandos & perficien-
dos, vt sæpiùs de varijs or-
dini-

2.2.7.

184.21.

5.

Pro Nicolao Smitheo. 121
dinibus declaravit Sedes
Apostolica, & ex eorun-
dem siue votis, regulis, &
constitutionibus, luce cla-
rius est; ergo nouum est,
temerarium, præsumptuo-
sè assertum, erroneum, &
Sedi Apostolicæ iniurium,
negare aliquos Religiosos
esse in statu perficiendi a-
lios.

Quoad secundam par- 26.
tem, agrè ferunt Religio-
sos aliquos ratione istius
status Curionibus præferri.
Cæterum cùm iuxta rece-
ptam S. Thomæ^a senten-
tiam, Curiones non ita sint
in statu iuuandi alios, cùm
ad id se perpetuò non obli-
gent, sed tantum ex officio,
quamdiu ipsis videbitur,
F eam

a 2. 2.
q. 184.
art. 6.

eam administrationem gerant, cum potestate pro libito vel Religionem ingrediendi, vel in sæculo, sine animarum curâ viuendi; sequitur sanè apertissimè eos, qui totam vitam ad seruiendum proximo, in laboriosis prædicandi, etiã apud infideles, & hæreticos, & sacra administrandi muneribus, deuouerunt, aliquid excellentiæ habere, quod Curiones non habent, proindeque Censuram hac ex parte falsam esse, iniuriam & Religiosis ordinibus derogantem.

Ibidem.

Differunt etiam iisdem Religiosi ab Episcopo
Re-

Regulari; quia esse Regularem est merè accidens respectu status Episcopalis: sed ipsamet vota istorum Religiosorum, quorum proprium institutum est, tum seipfos tum alios perficere, penitus cessarēt, si ad propriam tantummodo perfectionem restringerentur.

Censura.

HÆc propositio quoad priorem partē obliquè simplices Religiosos ex instituto suo obligatos ad alios iuuandos Episcopis Regularibus in statu perficiendi alios anteponens, noua est, temeraria, scandaloso-

dalosa & diuinæ ordinationi iniuriosa : quoad posteriorem verò partem falsa est, temeraria, scandalosa, Apostasię ianuam aperiens istis Religiosis infringendorum votorum, & reluc tandi Pastoribus occasionem tribuens, & summi Pontificis liberè mittendi authoritatem temerè coarctans.

Refutatio.

27. **E**rrant toto cælo, dum aiunt Discussorem obliquè aliquos Religiosos simplices Episcopis Regularibus antepone- re in statu perficiendi alios. Nihil aliud, aut dicit aut
sens

senti ille, quam in Regulari Episcopo statum perfectionis acquirendæ, & statum eam alijs communicandi esse per accidens in Episcopo Regulari coniunctos; quia accidit Episcopo esse Regularem; at verò in Religiosis ex instituto aliorum salutis incumbentibus, hæc duo esse per se coniuncta, & cum intimâ illius status naturâ penitus connexa. Atque adeò statum perfectionis communicandæ magis per se competere nonnullis Religiosis, quàm status perfectionis acquirendæ vlli Episcopo, quàm Episcopo competat etiam Regulari. At Episcopos

F 3 quos-

quoscunque in statu alios perficiendi Religiosis non antecellere, nec dixit, nec intendit, nec per somnium cogitavit: sed enim his fraudibus, his Satanicis, & pudendis actibus opus fuit, vt tot R^{mis} Episcopis ab istis hominibus imponeretur.

28.

Quoad alteram partem negant studium iuuandi alios ita esse cum vlllo Religioso instituto cōnexum, vt vota penitus cessarent, si ad propriam tantummodò perfectionem restringerentur. Sed hoc indoctè, & temerariè negant, cùm communis Theologorum sententia, nemine reclamante, sit in contrarium.

rium. Neminem videlicet
ex vi voti obligari posse
ad amplius, quàm se ex-
tendat ipsum votum: vt do-
cet S. Thomas^a. Vnde sicut ^{a quod-}
non potest sæcularis ad Re- ^{lib. 10.}
ligiosam vitam inuitus cõ- ^{ar. 10.}
pelli; ita nec Religiosus
ad seruandum aliud vitæ
genus quam ipse spontè
suscepit. Quare S. Ber-
nardus de præcepto & dis-
pensatione^b. *Solum, inquit,* ^{b Cap.}
id à me exigì posse arbitror ^{7.}
quod promisi. Disputant qui-
dam Doctores, an possit
Capitulum generale, vel
etiam summus Pontifex
aliqua supra regulam præ-
cipere, & plerique negant
etiam id posse eos facere:
vt videre est apud Sâchez^c. ^{c Lib.}

F 4

At

^{16. Mo-}
ral. c. 7

At vt totalem aliquem seu
 substantialem regulæ mu-
 tationem introducant, vt
 verbi causa ex Mendicanti-
 bus Carthusianos faciant, &
 similia, omnes supponunt
 id fieri non posse: & meri-
 tò, quia cùm obligatio Re-
 ligiosi nascatur ex liberâ
 voluntate ipsius, obligari
 non potest vltra id quod
 ipse vouit. Ita Sanchez ci-
 tatus, Suarez ^a, Vasquez ^b,
 Lessius ^c, & alij: cùm er-
 go restringere Religiosos
 nonnullos ad sibi soli vacân-
 dum, foret regulam ipsam
 substantialiter immutare,
 finemque, ac scopum essen-
 tialem Instituti penitè e-
 uertere, manifestè sequi-
 tur Religiosos istos ad eius-
 modi

^a Ro. 3.

de Re-

ligione

l. 10. c.

3. n. 5.

& 9.

^b 12. 10.

2. disp

154. c. 4

^c Lib. 2.

de iu-

stitia. c.

41.

dub. 9.

Pro Nicolao Smitheo. 129
modi viuendi formam non
posse compelli, sed eo ip-
so liberos ab omni Regula-
ris vitæ obseruatione man-
suros: Nam proprium suū
institutum exercere non
permittuntur, vt supponi-
mus, alienum, seu substan-
tialiter diuersum, seruare
non tenentur, ergo cesset,
neccesse est, votorum Re-
ligiosorum obligatio. Nec
potest hoc vlllo colore ne-
gari, nisi supponatur finem
hunc iuuandi proximos,
non esse Religioso statui es-
sentialem quod falsum est,
& varijs Sedis Apostolicæ
definitionibus apertè con-
trarium.

Dicunt primò hinc ape- 29.
riri ianuam Apostasiæ, sed
E s vt

vt leuiter dicitur, ita facile contemnitur. Nunquam hactenus visæ sunt mutationes istiusmodi, nec facile fieri possunt, & si fierent, non foret Apostasia, sed votorum legitima cessatio. Illud fortè insinuare volunt, etiam singulos Religiosos occasionem arrepturos vota deserendi, si eos Prælatus à iuuandis alijs cohibeat. Sed non sequitur; quia hoc etiam regula decernit, vt Prælato integrum sit, particulares ab his muneribus, cum expedire visum fuerit, amouere; nam vt ait

2.2.9. S. Thomas^a, non est cuiuslibet Religiosi indifferenter ista facere, sed secundum modum
188. ar.
4. ad 3. *dera.*

Pro Nicolao Smitheo. 138
derationem eorum, qui huius-
modi Religionibus præficiun-
tur, & secundum taxationem
ipsorum Prelatorum.

Secundò aiunt hinc oc-
casionem tribui Religio-
sis reluctandi Pastoribus.

Respondeo hoc in errore
fundatum esse, & plus ni-
mio redolere damnatam
hæresim Ioannis à Poliacò.

Ac si Pastoribus inferiori-
bus integrum esset Reli-
giosos ad sibi solis vacan-
dum restringere, contra
eorum instituta, & priuile-
gia à summis Pontificibus
condita, & confirmata.

Tertiò aiunt hinc teme-
rè coarctari summi Pon-
tificis liberè mittendi au-
thoritatem. Bene est quòd

F 6   libe

Ioãnis
de Po-
liaco
errores
damnã-
tur à
Ioanne
22. in
extrav.
de here-
ticis, ca.
Vas ele-
ctionis.

liberam hanc mittendi au-
 thoritatem in Pontifice ag-
 noscāt: hoc enim ipso mul-
 ta damnant, quæ aliàs pro-
 barunt. Sed perperam af-
 firmant eam à Discussore
 coarctari; non negat ille,
 quin potestatem habeat
 Pontifex, quando ita ex-
 pedire iudicauerit, cunctos
 Religiosos ordines à iuan-
 dis alijs amouere, sicut &
 posset iuxta veriore pro-
 batissimorum Theologorū
 sententiam, etiam Parocho-
 rum ordinem è medio tol-
 lere; sed negat in eo casu
 Religiosos illos, qui ex in-
 stituto alijs vacant, ad pro-
 fessionem suam ampliùs o-
 bligandos; quod verissimū
 esse iam demonstratum est,
 cum

Henri-
 quez l.
 6. c. 5.
 n. 8. &
 in mar-
 gine.
 Suarez
 3. p. t. 4.
 d. 25.
 Sect. 1.
 n. 16.
 & alijs
 comu-
 niter.

cùm talem vitæ formam nunquam sint professi. Ceterùm neque illud tractat Author, quid eo in casu posset summus Pontifex, de potestatis plenitudine, istis Religiosis præcipere, quia ad rem non est; illud saltem est certum, eos ex vi votorum, & professionis ad nouam illam sibi solis vacandi formam minimè adstringendos, atque adeò multos nec Regulares amplius futuros.

Num. 5.

E St ergo Episcopus in statu, qui præsupponit, sed non tribuit perfectionem, quam status Religiosus

us non præsupponit, sed tribuit.

Censura.

HÆc propositio, qua-
tenus denegat quam-
cunque perfectionem Epis-
copi perfectiuam, quæ ab
ipsius statu ei tribuatur,
falsa est, temeraria, verbo
Dei contraria, & dignita-
ti status Episcopalis de-
rogat.

Refutatio.

AVthor hîc aliud non
ait, quàm statum Epis-
copalem non afferre perfe-
ctionem, sed præsuppone-
re, id est, non esse statû per-
fectio-

Pro Nicolao Smitheo. 135
fectionis acquirendæ, sed
communicandæ, non disci-
pulus, sed Magisterij, vt
numero 24. explicatum est,
& num. 20. ratione & San-
ctorum autoritate confir-
matum. Quibus addo gra-
uissimi Doctoris Francisc-
ci Suarij^a testimonium, v-
bi ait, quòd ille *qui in statu*
Episcopali constituitur, licet
indigeat propriâ & personali
perfectiõne, non recipit ex vi
status mediâ, quibus illam ac-
quirat, sed quibus illam exer-
ceat circa alios. Et num. 8. ait
quod status ipse per se non tri-
buat Episcopo dispositionem
requisitam. Et^b, *Licet status*
Episcopalis sit perfectissimus,
supponit tamen, non confert
perfectiõnem per se loquendo.

^a To. 3.
de Re-
ligione
lib. 1. c.
14. n. 7.

^b Lib 6.
de In-
stitut.
Societ.
c. 8. n.
14.

EX

Ex quo patet Censuram istam falsam esse, iniustam, imò & Statui Episcopali derogantem, dum eum facit statum discipulatus, nō puri & perfecti magisterij. Laxat etiam ambitioni viam, dum incultis hominibus persuadet, satis fore præsidij ad perfectionem consequendam in medijs Statui Episcopali proprijs. Denique confundit gradus & status, dum quod proprium est statui perfectionis acquirendæ, in statum perfectionis acquisitæ malignè conatur transferre.

Num. 6.

Votum non acceptandi Episcopatum, est

Pro Nicolao Smitheo. 137
est validum & sanctum :
votum nō ingrediendi Re-
ligionem , est impium &
nullius valoris.

Censura.

HÆc propositio, quoad
priorem partem est
ambigua, & quatenus ex-
tenditur ad recusationem
Episcopatus tam impositi
quàm oblati, tam urgente
quàm cessante necessitate,
est falsa, temeraria, & sta-
tui Episcopali contume-
liosa.

Refutatio.

CAuillatio imperitissi- 31.
ma ; nondum didice-
runt

runt Censores, vota, iuramenta, promissiones, & contractus, etiam si absoluta sint, tacitis tamen quibusdam conditionibus affecta esse; quæ tamen cõmunis est omnium Iurisperitorum sententia, vt docet

a Lib. I.
de Ma-
trimo.
dis. 67.
n. 3.

Sanchez ^a. Iurat verbi gratia depositarius se Domino petenti redditurum gladium depositum, & absolute iurat, tamen si furens repetat ad flagitium parandum, non tenetur reddere, nec censetur iuramentũ ad hunc casum fuisse

b Cap.
Ne quis.
22. §. 2.

se extensum ^b. Videlicet quia in iuramento honestas intelligitur, inquit Glossa, cap. *Quemadmodum* de iure iurando, verbo, *oculos*, & l.

cũ

Pro Nicolao Smitheo. 139
cū quis ff. de solut. Hoc
certissimum iuris princi-
pium negant apertissimè
Cēsores, & persuadere no-
bis volunt votum absolutū
de non acceptando Epif-
copatu, has conditiones
non subire, nec subintel-
ligi limitationem illam cō-
munem; nisi res ita mu-
tentur, vt seruari nequeat
sine salutis dispendio, &c.
Aiunt enim extendi eius-
modi votum ad recusatio-
nem Episcopatus non ob-
lati tantum, sed etiam im-
positi, & necessitate vrgen-
te, ac proinde nec validum,
nec sanctum esse. Impudēs
planè & periculosa doctri-
na, quā datā euidenter se-
quitur omnia Religioso-
rum

rum vota, quæ fiunt in Ecclesiâ, iniqua esse & inuvalida : vouet verbi gratia quis absolutè castitatem, nec vnquam se vxorem ducturum, extenditur secundum ipsorum glossam hoc votum ad recusationem matrimonij, etiam casu quo ob ingens bonum Reipublicæ, ei summus Pontifex præciperet vxorem ducere. Restat ergo omnia Religiosorum vota iniusta esse, claudicantia, & vel nullius, vel certè ambigui valoris, iuxta ea quæ docet Sanchez^a. Quod si hoc puerile, & scuticâ dignum sit; si certo certius sit vota ista, quamuis absoluta, tamen cum moderatione intel-

Lib. 4
Moral.
c. 10.

Pro Nicolao Smitheo. 141
 intelligenda, nisi legitimè
 contrarium præcipiatur,
 fateantur malignum esse,
 & puerile dictu, quòd vo-
 tum absolutum de non ac-
 ceptando Episcopatu, ad
 recusationem illius etiam
 impositi, & urgente neces-
 sitate extēdatur. Quorum
 omnium ea ratio certissi-
 ma est, quia *in generali con-*
cessione non veniunt ea, qua
quis in specie non esset verifi-
militer concessurus^a. Et quia
 vt præclarè Glossa^b: *Verba*
generalia non extenduntur ad
ea, de quibus non est dictum
nec cogitatum. Episcopatum
 autem imponi non est or-
 dinarium, nec secundum
 stylum iuris, *Inuito enim*
beneficium non datur.^c *Eo-*
dem

^a Cap.
In gene-
rali, in
regulis
iuris in
 6.

^b Cap.
Nequis.
 22. q. 2.
verbo,
Furens.

^c L. *In-*
uito ff.
de reg.
iuris, &
l. Inui-
tus §. 4.

dem titulo, & vrgēs necessitas multò minùs de facili præsumi potest. Itaque vouere, vel iurare se non accepturum Episcopatum, quando actu, vel virtute id intendat vouens, etiam quoad casus necessitatis, vel præcepti, est sine dubio illicitū, vt docet Glossa^a, versu *Sacrosāctis*. Et Diuus Tho.^b At quòd is qui vouet absolutè, & simpliciter se Episcopatum non acceptaturum, debeat censeri semper hoc intendisse, etiamsi simplici, & sincero animo processerit, etiamsi nihil aliud vouerit, quàm sese in diuinum honorem obligare, meliori modo quo poterat, & fortasse

^a Cap.
vn. dist.
85.

^b In 3.
dist. 39.

q. 1. ar.

3. q. 1.

ad 3. &

22. q.

185. ar.

2. ad 3.

tasse etiam nihil cogitans
de casu extraordinario ne-
cessitatis, aut præcepti
(nam vniuersaliter loquun-
tur Censores, Smitheus
verò aliud non dixit, quam
votum huiusmodi validum
esse, scilicet per se lo-
quendo; & si iuxta natu-
ram suam fiat ex intentione
diuini honoris) hoc inquam
nouum est, absurdum, &
periculosum, vt ostensum
est, & contrarium docet
Glossa proximè citata, ai-
ens, præsumi iuramentum
non esse nisi de licitis, si a-
liud non constet. Et San-
chez^a optimè probat huius-
modi votum quando non
constat de intentione con-
trariâ validum esse, & obli-
gandi

o Lib. 6
mor. c.
18. n.
34.

144   *Vindicia*
gandi vim habere.

Ibidem.

QUod declaravit Papa de eo, qui votum susceperat de religione ingrediendâ, potest cum proportione applicari ad propositum seu vocationem ad eiusmodi statum, cui non satisficit coram Deo per aliû vitæ cursum, licet vocatio esset altior.

Censura.

Ista propositio est falsa, temeraria, præsumptuosè asserta, & erronea, in quantum videtur inducere obligationem ad statum
Reli-

Pro Nicolao Smitheo. 145

Religiosum ex solo proposito, seu vocatione ad ipsum non obstante aliâ altiori vocatione.

Refutatio.

CAlumniosa est hæc censure : non dicit Smitheus propositum, seu vocationem ad Religiosum statum, inducere obligationem ad ipsum, sed tantum non satisfieri ei coram Deo, si resiliatur, &c. Hoc autem longè aliud est. Qui enim vocatus à Deo proponit Religionem ingredi, si animum postea ad nuptias & sæculum transferat, in hoc præcisè non peccat, nec mortaliter nec venialiter

32.

G liter

liter iuxta probabiliorem
Theologorum sententiam,
nihilominus certum est
eum vocationi & propo-
sito non fatifacere, sed re-
silire, & ad minus perfecta
tendere; quæ desertio li-
cet in se, & per se pecca-
tum non contineat, tamen
potest facile esse causa per
accidēs, & occasio peccati,
immò & æterni interitus.
Facillimè enim fieri po-
test, quòd in aternâ Dei
præsciētiâ compertum sit,
eum in sæculo ob innume-
ras peccandi occasiones re-
ipsâ non perseueraturum,
qui in Religionis asylo fa-
cillimè cum Dei gratiâ eas
euitaturus erat. Multo que
certius est saltem eum mi-
nùs

nus perfecta sequi, quam
proposuerat, & iacturam
facere maioris boni; unde
dicuntur à Sanctis quan-
doque cadere, & deficere.

Ita S. Gregorius, ^{a Ca.} *Qui bo-*
na agunt, si meliora agere desi- ^{Quis}
derant, & post deliberata non ^{na. l.}
faciunt, licet in bonis priori- ^{q. i.}
bus perseverent, in conspectu
tamen Dei ceciderunt ex deli-
beratione. Quid quæso est
cadere ex deliberatione in
conspectu Dei, quàm quod
ait Discussor, coram Deo
vocationi non satisfacere?
Sanè qui vocatus à Deo
proposuit mundum relin-
quere, Christi crucem,
propriæ voluntatis abnega-
tionem, sui cōtemptionem
amplecti, iam manum mi-

fit ad aratrum, vt probat ex

^a Lib. 1.
de voto
cap. 2.
n. 2.

Luc. 9.

v. 57.

Euangelio Suarez^a. Quia illi hoc dictum est, qui nudo tantum voluntatis proposito dixerat *sequar te*.

^b Ser. 7.
de verb.
Domi-
ni.

^c n. 25.

Quod si hoc fit manum ad aratrum mittere, sanè resili-
lire, erit retrò respicere, locumque habebit in eo illud S. August. in hunc locum^b *Vocat te Oriens, & tu respicis Occidentem*, quare suo etiam modo applicandum erit illud, quod sequitur, eum non fore aptum regno Dei; non positiuè vt ait Suarez^c, ac si per hoc merè se ineptum reddat, sed priuatiuè, quia per hoc non fit aptus nec proficit. Vnde cōcludit idem Author, quod omittere huiusmodi
pre-

Pro Nicolao Smitheo. 149
propositum, licet culpam
non arguat, esse tamē cau-
sam non crescendi in virtu-
te, animique remissi, & te-
pidi, & ad perfectionem ca-
pessendam minùs apti in-
dicium. Non peccavit Iu-
uenis ille Euāgelicus, quod
bonis diuenditis Christum
sequi detrectaret, nihilo-
minus formidanda res erat,
quod ad ipsum alludens æ-
terna veritas pronuntiaret,
*Facilius Camelum per foramen
acus intraturum, quam ipsum
in regnum caelorum.* Qui hoc
sibi nominatim dictum non
horret, callum obduxit, &
tamen ad omnes propriè
pertinet, qui ad hanc cæ-
lestem vitam vocati terre-
narū rerum desiderio etiā
G 3   citra

Matth.

19. v.

22.

Matth.

19. v.

24.

citra peccatum retrocedant. Quæ cum ita sint, verissimè dixit Discussor, non satisfieri huic vocationi coram Deo, altiorem vocationem, etiam Episcopalem sequendo, illudque probari optimè dixit ex cap. *per tuas de voto*; inde enim satis apertè habetur, id quod etiam passim docent Theologi, licet Episcopalis dignitas sit simpliciter in se altior, & perfectior statu Religioso, hunc tamen in ordine ad nos illà optabiliorem esse, regulariter & per se loquendo: vnde fit propositum Religiosi status esse magis meritum, Deo gratius, altius & securius quàm sit

¶ ~~¶~~ pre

Pro Nicolao Smitheo. 157
propositum, vel desiderium
obtinendi, vel acceptan-
di Episcopatum in casibus
ordinarijs. Ex quo mani-
festè sequitur eum qui re-
lictò Religionis proposito,
ad dignitatem Episcopa-
lem aspirat, vel eam ob-
latam in formâ ordinariâ,
cùm facilè posset, non re-
cusat: retrocedere & mi-
nus perfectè agere, quàm si
in proposito Religionis
persisteret, atque adeò nec
vocationi tam excellèti co-
ram Deo satisfacere. Nec
obstat quod Religiosus in
Episcopum electus non
respiciat retrò, si digni-
tatem acceptet; vt vide-
tur dicere S. Tho. ^a sed cō-
tra. Respondeo enim hoc

a 2. 2. q.

184. ar.

7. arg.

G4   ideò

ideò esse, quia iam Religio-
sam vitam professus est, &
perfectionem illius status
affecutus, adiungit ei per-
fectionem vitæ Pastoralis;
ad hæc, proposito, & voca-
tioni suæ satisfecit ingre-
diendo, experiūdo, & per-
feuerando laudabiliter vs-
que ad electionem, vnde
meritò sperare potest hanc
esse Dei vocationem, & vo-
luntatem: sic enim Eccle-
sia à Spiritu sancto guber-
nata, solet homines è cœ-
nobijs ad infulas vocare, &
hæc conditio tacitè inest
Religiosæ professioni ex
Iuris dispositione, nisi spe-
ciali Ordinis lege excluda-
tur. Quare nihil cōtra vo-
cationem agit, quamuis &
huic

huic laudabilius foret, & maioris meriti, exemplo S. Thomæ Aquinatis, & plurimorum Sanctorum, Religiosam humilitatem fastigio Episcopali præoptare, suntque Religiosi in Ecclesia, qui ex approbatione Sedis Apostolicæ se obligant ad Episcopatum nõ acceptandum, nisi ex præcepto incumbat necessitas: quod signum est, hoc regulariter loquendo esse maioris boni. Concludo igitur Censuram istam falsam esse, erroneam, & saluti animarũ grauitèr perniciosam.

Ex vi
S. Tho
mæ A-
quina
tis ap
Suriu
t. 2. d
7. Ma
tj.
Religi
osi Pro
fessi Sc
cietatis
Iesu, ut
constat
ex eorũ
Insti-
tuto à
varijs
Ponti-
ficibus
appro
bato &
confir-
mato.

Ibidem.

Desiderare Episcopatũ
etiam pro eo quod in

G. 5. eo

42.2.c.
185. ar.
l.

eo optimum est, nimirum pro bono animarum secundum S. Thomam^a, videtur praesumptio, & non defunt, qui dicant communiter esse peccatum mortale.

Censura.

HÆc propositio ut iacet, est falsa, temeraria, verbo Dei contraria, & imponit S. Thomæ.

Refutatio.

33.
42.2.c.
185. ar.
l. corp.

Verba S. Thomæ^a sunt. *Appetere proximis predesse, est secundum se laudabile & virtuosum. Verum quia prout est Episcopalis actus, habet annexam gradus celsitudinem,*
pre.

Pro Nicolao Smitheo. 155
presumptuosum videtur, quod
aliquis præesse appetat ad hoc
quod subditis profit, nisi ma-
nifestâ necessitate imminente.
Non est opus nisi ista lege-
re, vt Censuræ falsitas in-
tolerabilis sese prodat. Ait
hic clarissimè S. Doctor
appetere alijs præesse, hoc
est dignitatem Episcopa-
lem, etiam ad hoc vt alijs
profit, quod in Episcopatu
dixerat esse principale &
finale, atque adeò præ-
stantissimum, esse præsum-
ptuosum. Quid aliud dicit
Smitheus? Eadem est om-
nium Sanctorum senten-
tia, Episcopatum non esse
appetendum simpliciter, &
absolutè, (manifestæ enim
necessitatis casus, qui ra-
rissi-

rissimus est, semper intel-
litur exceptus, vnde nec
opus est eius meminisse.)

a opusc.
18. c. 19

b Cap. 3
resp. 1.

c L. Si
quen-
quam.
Cod. de
Episcop-
is &
Cleri-
cis.

Ita S. Thomas^a, *Qui ad sta-
tum Pontificalem promouetur,
quendam sublimitatis honorem
in his, quæ Christi sunt, conse-
quitur, quem appetere præsum-
ptuosum videtur, &c.* S. Bo-
nauentura Apol. pauperū^b.
*Apparet igitur quod status
Prelationis simul est excelsus
& periculosus, & ideo ipsum
appetere simul est periculosum,
præsumptuosum, & stultum.
Hoc sine dubio, prout ia-
cet, à fortiori damnabunt
sapientes isti. Damnabunt
sapiens illud Leonis Impe-
ratoris dictum, c vbi de E-
piscopo ait: Tantum ab am-
bitu debet esse sepositus, ut qua-
ratur*

Pro Nicolao Smitheo. 157
ratur cogendus, rogatus rece-
dat, inuitatus refugiat, sola illi
suffragetur necessitas excusan-
di. Profectò enim indignus est
Sacerdotio, nisi fuerit ordina-
tus inuitus. Damnabunt il-
lud S. Bernardi^a ad Euge-
nium Papam, vbi de præfi-
ciendis Episcopis loquens
ait, Qui pro se rogat, iam iudi-
catus est. Hæc omnia aper-
tissimè probant præsump-
tuosum esse, & per se indi-
gnum, quacumque ratione
Episcopatum appetere, e-
tiam intuitu eius, quod in
eo optimum est; alioqui
simpliciter & absolutè, id
non debuissent dicere San-
cti prædicti: est ergo cen-
fura falsa, Patrum doctri-
næ contraria, & ambitioni
viam

a Lib. 4
de con-
sidera-
tione
cap. 4

viam sternens. Nec obstat

1. Tim. 3. *Apostolus^a: Qui Episcopatū
desid. &c. Non dicit, Bonum
desiderium habet, inquit S.
Tho.^b sed bonum opus, scilicet
utilitatem plebis: sed nunquid
licet ipsum desiderare? Augu-
stinus dicit, quòd non. Hæc
D. Thomas ex suâ, & S.
August. sententiâ.*

Ibidem.

Votum Religionis im-
pleri posset per accep-
tationem Episcopatus, si
Episcopum esse melius
omnino esset.

Censura.

Hæc propositio est fal-
sa & absurda, quate-
nus innuit statum Episco-
palem nō esse omninò me-
lio

Pro Nicolao Smithæo. 159
liorem statu Religioso, cō-
tra communem Patrum
sententiam.

Refutatio.

Barbara ; & inepta est 34.
trāslatio quoad partem
ultimam ; vera versio ita
habet : *Siquidem esse Episco-* Nicol.
pum, esset in omnem partē me- Smi-
lius: hinc liquet Censuram theus
affectatā laborare æquivo- in 9. 5.
catione vel potius decep- n. 6.
tione, nō dicit Author sta- pag. 116.
tum Episcopalem non esse
omninò meliorem statu
Religioso, cū cōtrarium
vbique dicat, & profitea-
tur, esse nimirum omninò,
simpliciter, & absolutè
meliorem, sed dicit non
ita.

ita omni ex parte excellere, vt quoad aliqua non superetur; nimisque se palponem facit, qui sentit nihil esse in Religioso statu melius & optabilius. Hoc enim si ita esset, cur tot Sancti magis optassent in claustris, quam in throno Episcopali vitam transigere? vel omnes isti decepti sunt, vel aliquid boni in Religiosa vita inuenerunt, quod in Episcopatu desideratur. Denique, vt optimè Discussor, si omni ex parte melius esset Episcopum esse, quam Religiosum, posset votum Religionis impleri acceptato Episcopatu, *Non enim promissum infringit, qui in melius illud commutat*, cap. *Pere*

Pro Nicolao Smitheo. 161

Peruenit. 2. de iureiurando,
& cap. *Scripture* de voto.

Vnde potest quis authori-
tate propriâ , hac ratione
votum commutare , vt ex
communi sententiâ docet

Sanchez ^a. Cùm itaque ne- ^a Lib. 4
queat Religionis votum, in ^{moral.}
Episcopatus acceptationē ^{c. 49. n.}
commutari, cap. *Per tuas* ci- ^{4.}

tato : rectè efficitur, quod

ait Suarez ^b, *Votum Religio-* ^b To. 3.
nis completum aliquid perfe- ^{de Re-}
ctionis addere Episcopali sta- ^{ligione}
tui, quod status Episcopalis se- ^{l. 1. c. 19}
cum non affert. ^{n. 18.} Non est ergo:

omni ex parte melior. Ad-

do nec in ordine ad nos, seu

electionem nostram in ca-

sibus ordinarijs simplici-

ter, & absolutè , licet in se-

melior sit, quia simpliciter

me-

Apol.
paupe-
rū ref-
ponf. I.
cap. 3.

melius est statum Religio-
sum quàm Episcopalem
appetere & procurare. Pro-
pter quæ S. Bonaventura
nō dubitavit affirmare sta-
tum Episcopalem & Reli-
giosum, *quoad substantiam*
status se habere sicut exceden-
tia, & excessa. Sed Smitheo
non licet, quod omnibus
Sanctis loqui licuit. Est
ergo Censura ista falsa, iu-
ri Communi, & Patribus
contraria, Religioso sta-
tui, & Evangelicæ pauper-
tati iniuria, atque in fide
erronea.

Num. 8.

QVoad me spectat, mal-
lem carere quacūque
per-

perfectiōne, in quā Episcopus antecellere possit Religiosum, quā esse in statu, qui non requirat ex naturā & essentiā suā castitatem, sicuti status Episcopi eam nō requirit, cum tamen status Religiosi necessario & essentialiter Angelicam istam perfectiōnem includat.

Censura.

Imprudens electio & malignè proposita, quā minus bonum præfertur majori, & castitatis observantia præfertur omnibus simul perfectiōnibus status Episcopalis, è quarum numero est eminentissima
cha-

charitas, & ineptè vnius
status castitas castitati al-
terius anteponitur, licet
reuerà vtrique statui an-
nexa sit specialis quædam
castitas.

Refutatio.

35. **I**n primis falsarios agunt,
more suo, quod aiunt à
Discussore præferri casti-
tatis obseruantiam, omni-
bus simul perfectionibus
status Episcopalis; nihil ta-
le habet ille; bene enim in-
tellexit castitatem etiam in
sæculo seruari posse; lo-
quitur igitur clarè non
de castitatis obseruantia,
sed de statu per se, & essen-
tialiter castitatis obseruan-
tiam

Pro Nicolao Smitheo. 165
tiam includente ; meritò
autem huiusmodi statum
cum innumerabilibus San-
ctis præeligendum censet
statui Episcopali ; cùm e-
nim nobilissima hæc virtus
in statu legis gratiæ , & in
nouâ scripturâ sit mirificè
hominibus commendata ,
dubitare prudens nemo po-
test, quin status ille, quem
Christus speciali prouiden-
tiâ instituerit ad continen-
tiam perpetuò colendam ,
omnibus etiam affluat cæ-
lestis gratiæ diuitijs. *Virgo*, 1. Cor.
inquit Apostolus , *cogitat*^{7.v.34}
que Domini sunt , ut sit sancta
& corpore & spiritu , cùm è
contrà , *Qui cum uxore est* ,^{Ibid. 7.}
solicitus sit , que sunt mundi.^{33.}
S. Athanasius lib. de virgi-
nitate,

nitate, sub finem ait: *O virginitas opulenta indeficiens, corona immarcescibilis, templum Dei, domicilium Spiritus sancti, margarita preciosa, mortis & inferni profligatrix, Angelorum vita, corona Sanctorum, &c.* Rectè ergo colligit Discussor statum vitæ ex Christi institutione essentialiter continentia: obseruatione constantem ad eò esse debere eximium, vt nō sit cur intuitu, aut spe cuiuscunque alterius perfectionis, eum cum Episcopali cōmutare quis prudenter velit; quem etiam Sanctorum fuisse sensum luce ipsa est clarius. Non quòd castitatem, vnam charitati præferrent, sed

Pro Nicolao Smiſtheo. 167

ſed quòd expeditiſſimam
ad charitatis culmen ſibi
putauerunt viam, in ſtatu
perfectionis acquirendæ,
hoc eſt Regulari; cui eſ-
ſentiale eſt impedimenta
diuini amoris, diuitias,
carnis illecebras, & ſimi-
lia amputare. Cùm tamen
ſtatus Episcopalis ſecun-
dum ſe, & ex ijs, quæ ei
ex diuinâ inſtitutione con-
ueniunt, prædicta impe-
dimenta nequaquam au-
ferat, quippe ex decreto
tātum Eccleſiæ caſtitem
habet annexam.

Num. 9.

Dictum erat egregium
cuiusdam famoſi Cō-
cio-

S. Tho.
2. 2. q.
186. ar.
4.

Card.
Caieta-
nus 2. 2.
q. 184.
ar. 7. in
fine.

Henri-
cus Gā-
denſis,
quodl.

12. q.
29.

Suarez
t. 3 de

Relig.
l. 1. c. 15
n. 12.

cionatoris , quod homines
 in electione status Episco-
 palis apti sint quædam cõ-
 siderare , quæ citò euanes-
 cerent , si aliam inirent ra-
 tionem , & sedulò ponde-
 rarent pro quot animabus
 rationem reddere tenētur ,
 & fortè viderent , quod e-
 tiam in opulento Episco-
 patu oppignerent animam
 suam pro tot aliorum , vt
 pro singulis vix accipiant
 in stipendium medium flo-
 renum per annum , & infe-
 riores Pastores vix duos
 carolos pro qualibet animâ
 curæ suæ commissâ.

Censura.

S Currile & profanum
 dictum , homine Chri-
 stiano

Pro Nicolao Smitheo. 169
ftiano indignum, in om-
nium Pastorum Ecclesiæ
contumeliam & contemp-
tum.

Refutatio.

Hic dentes de nouo a- 36.
cuunt, & tumultuan-
tur, cùm ad Florenos, &
Carolos venitur. Nolunt
hoc vlcus lancinari. Quid
contumeliæ, aut contemp-
tus hic Pastoribus irroge-
tur, capere non possum, ni-
si fortè probrosam ducant
paucitatem Carolorũ; sed
Carnalium hoc est coruf-
catorum, non hominum è
Sorbonicâ facultate. Ego
fanè existimo hoc sacris
Ecclesiæ Præfulibus inpri-
H mis

mis honorificū, & eximio illo fastigio dignissimum; cūm spiritualia abūdē ministrant, tam parcē ab ijs metere carnalia: habeoque mihi apertē suffragantem Apostolum^a. *Qua est, inquit, ergo merces mea, ut Euangelium predicans, sine sumptu ponam Euangelium? Gloriosum planē Episcopis sanctis, quod inuigilent animabus sibi commissis, rationē pro ijs reddituri, adeō gratis, adeō liberaliter, ut nec loco iusti, planeque debiti stipendij medium florenum in singula capita recipiant; hoc si inculcaretur, fieret planē, ut cessaret multorum murmur, intelligerent*

1. Cor.
9. v. 18.

Pro Nicolao Smitheo. 171
rentque fideles, quantum
suis Pastoribus obstricti
existent. Denique confide-
ratio ipsa per se pientissi-
ma est, & Christianæ plena
sapientiæ, cum eò tantum-
modo tēdat, vt ab ambitu,
cæcaque cupiditate mor-
tales reuocet, ijs verò, qui
ad Præfulatum vocantur,
opportunè suggerat, quàm
castè, quàm puro à terrenis
affectu, pascendis Christi
ouibus incumbendum sit;
*Cogunt enim multas inuenire
medicinas, multorum experi-
menta morborum. cap. Vt con-
stitueretur.* Est ergo Cen-^{a Dist.}
sura hæc maligna, contu-^{50.}
meliosa, carnalis, auaritiam
fouens, & ambitionem.

H 2

NUM.

Num. 11.

Perfectio Episcopi consistit in eo quod ex officio suo obligetur alios illuminare & animam suam pro grege ponere, si occasio requirat, quæ rarò accidit. Ad hæc duo Episcopus adstringitur ex iustitiâ, ratione sustentationis & honoris illi à grege præstiti, vel ex virtute fidelitatis respectu pacti cuiusdam impliciti, quo sese obligat, quando consecratur. At Religiosi ex merâ charitate vel religione, virtutibus nobilioribus iustitiâ aut fidelitate, alios illuminant, & vitam pro salute animarum

Pro Nicolao Smitheo. 173
rum periculis exponunt.

Censura.

Ista propositio, in quantum omittit plures Episcopalis status operationes perfectiwas, subdola est & fallax. 2. In quantum perfectionem status Episcopalis ponit in obligatione, quæ potius sita est in continuâ præparatione animi ad pericula mortemque ipsam pro ouibus subeundam, & in maximâ charitate, adhuc fallax est, maligna & falsa. 3. In quantum occasionem ponendi animam suam pro ouibus rarò accidere subiungit, maligna est & falsa. 4. In quan-

H 3   tum

tum videtur asserere Episcopum ad sua munia adstrictum tantum ratione sustentationis & honoris, &c. falsa est, scandalosa, temeraria & erronea. 5. Quatenus supponit vel Episcopum non agere ex virtute charitatis & Religionis, vel opus, quod fit ex sola charitate, nobilius esse eo, quod fit ex charitate cum alijs virtutibus; ratione prioris sensus est falsa, contumeliosa, scandalosa & temeraria: ratione posterioris est etiam falsa, temeraria, erronea, & falso supponit Religiosos nihil accipere à populo.

Refu-

Refutatio.

Hic sophismatis, & lo^x 37.
gomatici simplicem
veritatem obscurare fata-
gunt. Primò Smitheum in-
cusant, quod plures Epif-
copalis status operationes
perfectiuas subdolè omit-
tat: sed nodum in scirpo
quærunt: nihil omisit Smitheus, quia nihil est Epif-
copalis dignitatis propri-
um, quod ad illuminatio-
nem aliorum non perti-
neat. Non erunt tam ma-
ligni in Episcopos, opinor,
vt solùm eos velint illumi-
nare, qui pro concione
dicunt, aut qui rudes docent; ergo fateantur ne-
H₄ cesse

cesse est actus illuminandi
 latissimè patere. Illuminat
 Episcopus, dum Baptif-
 mum impertit, vnde Sa-
 cramentum Baptismi com-
 munissimâ nomenclaturâ
 vocatur *Illuminatio*, vt ex
 Scripturis sacris, & Patri-
 bus probat Bellarminus de
 Baptif.^a Dum Sacramētum
 Cōfirmationis administrat,
 iuxta illud Tertulliani de
 resurrectione carnis^b. *Caro*
manus impositione adumbratur,
vt anima spiritu illuminetur:
& vniuersim Sacerdotes illu-
minare Sacramenta gratiæ tra-
dendo, docet S. Thomas^c,
& S. Dionysius^d de Eccle-
siasticâ Hierarchiâ, Com-
mune est omnium etiam cate-
rorum, quæ Pontificem attin-
gunt,

a Cap. 1
 Illumi-
 nat.

b cap. 8.

c 3. par.
 q. 64.
 art. 1. ad
 I.
 d cap. 3.

Pro Nicolao Smitheo. 177
gunt, eos qui initiantur sacri
luminis participes facere. De-
nique ut scitè Bellarminus
de Baptismo, ideò Baptif- a cap. 1.
mus vocatur *Illuminatio*,
quia in eo infunditur habi-
tus fidei; cùm igitur om-
nes operationes status E-
piscopalis tendant ad fidem
viuam in suo grege fouen-
dam, nutriendam, augen-
dam, & conseruãdam, me-
ritò à Smitheo summariè
& strictim dici potuit per-
fectionem Episcopi in hâc
illuminandi, & animam po-
nendi pro grege obligatio-
ne versari, maximè cùm a-
nimam pro grege ponere
tacitè etiam à fortiori infe-
rat omnem aliam pascendi
functionem, nomine au-

H 5   tem

tem passionis totum Episcopale officium comprehendere certo certius est.

38. Secundò reprehendunt Smitheum, quod perfectionem status Episcopalis ponat in obligatione, quæ potius sita est in continuâ præparatione animi, &c. Hæc propositio censuræ, ut iacet, est erronea, & Wicklessianâ apertè sapit hæresim. Probat, quia etiam femina, vel laicus possunt habere continuam præparationem animi ad pericula, mortemque ipsam subeundam pro omnibus, pro quibus eam habet Episcopus, cum charitate maximâ coniunctam. Vnde & Episcopus, qui dignitati

re-

Pro Nicolao Smitheo. 179
renuntiasset, eandem numero
charitatem, & animi præparationem
retinere potest, atqui in istis, non in
obligatione ad ea sita est
iuxta Censores perfectio
status Episcopalis, ergo
perfectio status Episcopalis
potest secundum istos
in laico reperiri: quod sane
malè sonat, & videtur
in Wicklesso damnatum:
ergo loquendo de perfectione
non hominis sed status,
melius, magisque Theologicè
dixit Smitheus, eam consistere
in obligatione ad prædicta,
tum quia status perfectus
semper est, etiamsi persona
mala sit, quo tamen in casu
præparatio illa animi & charitas.

Errores
Wic-
kleffi
damna-
ti sunt
in Cō-
cilio
Con-
stanti-
ensi.

ritas deficiunt, tum quia perfectio status magis dicit obligationem quàm actū: *In statu perfectionis propriè dicitur aliquis esse, inquit S.*

2.2.q.
184.ar.
4.corp.

Thomas^a, non ex hoc quòd habet actum dilectionis perfectæ; sed ex hoc, quòd obligat se perpetuò cum aliquâ solemnitate ad ea quæ sunt perfectionis.

Vnde si quærat in quo status Episcopi excellat statum Religiosi, non rectè responderetur in eo quod Episcopus habeat charitatem maximam; Religiosus verò eam non habeat, hoc enim sæpè falsum est; sed quod Episcopus obligetur ad ea quæ sunt maximæ charitatis, non item quilibet Religiosus.

Ter-

Tertiò aiunt malignum esse, & falsum quod rarò Episcopi habeant occasionem ponendi animam pro grege. Sed si ita sit, cur plures non occumbunt? Religiosos hâc ætate innumera- biles scimus partim pro fide, & pietate defenden- dâ, partim vt peste infectis seruirent morte sublatis, non item Episcopos: quod fanè non ideò dico, vt in studio ponendi animas suas Religiosos Episcopis con- feram, sed vt ostendam ve- rissimum esse, quod isti ma- lignè carpunt in Discussio- re, Episcopis licet sanctis- simis, & ad dandam vitam maximè paratis, nō ita fre- quenter occasionem occū- bendi

bendi præberi ; sed difficile est vel calumniari , vel adulari sine mendacijs.

Nicol.
Smi-
theus
in q. 5.
n. 11.

In quarto puncto veteratores agunt. Non habetur in textu illud *tantum* ; Quod ait est , Episcopus ex iustitiâ , ratione sustentationis & honoris obligari ad sua munia , cùm tamen Religiosi ex solâ charitate vel religione ad id obligentur ; proindeque quantum est ex hoc capite & cæteris paribus , aliquid reperiri excellentiæ in vocatione Religiosa , quod in Episcopali desideratur ; nimirum obligari perpetuò ad ministrandum alijs in spiritualibus absque vlllo iure sustentationis aut stipendijs.

Pro Nicolao Smitheo. 183

dij. Hoc enim perfectionis & consilij esse certo certius est, clarissimè à S. Paulo traditum^a, ubi licet affirmet licitum esse & iustum, *Vt qui Evangelium annuntiant, de Evangelio vivāt,* subdit tamen, *se nihil horum usum esse;* & hanc ait esse gloriam suam, ut interpretatur S. Anselmus in eū locum. Et S. Augustinus de opere Monachorū^b, videlicet *ut sine sumptu poneret Evangelium.* Quocirca quod in quinto puncto hāc Smithei assertionem negent, & affirment, licet verbis inuolutis & equiuocis, melius non esse, & perfectius ex solā obligatione charitatis ministrare, quàm chari-

^a 1 Cor.
int. 9.

v. 14.

Ibid. v.

15.

^b Cap.

10.

charitatis & iustitiæ simul
ob stipendium, doctrina
est falsa, scandalosa, Dei
verbo, & rationis lumini
evidenter contraria, & ma-
nifestè astipulatur hæreticis,
qui negant ex hoc A-
postoli loco probari opera
Consilij, & supererogatio-
nis, quos refutat Bellarmi-
nus^a, cuius verba hæc sūt:

^a Lib. 2
de statu
Mo-
nach.
c. 9.

*Nam cum Dominus ordinasset
ijs, qui Euangelium annun-
tiant de Euangelio vivere,
Paulus maluit gratis Euange-
lium predicare; & sic facere
opus supererogationis. Nec ti-
muerunt isti inepto istorum
sophismate redargui, quod
scilicet opus factum ex cha-
ritate, & iustitiâ simul, non
sit minus nobile, quàm fa-
ctum*

Pro Nicolao Smitheo. 185

ctū ex charitate sola; quod
fanè si quicquam valeat,
valet etiam ad gloriatio-
nem Apostoli elidendam:
sed in promptu est solutio.
Respondetur enim, melius
esse opus factum ex chari-
tate & iustitiâ simul, quàm
ex charitate solâ, si cætera
sint paria; hoc est stante
eodem obiecto, iisdemque
circumstantijs, &c. At si
ex accessione obligationis
iustitiæ, opus ipsum, seu
obiectum mutetur, nec re-
maneat adeò arduum, adeò
carni & sanguini difficile,
sicut ante, ob annexum tē-
porale emolumētum, tunc
fanè facilè euenire potest,
vt opus ex solâ charitate
factum, longè sit præstan-
tius,

tius, quàm ex charitate, & iustitiâ simul; sicut enim longè excellentius est dare vitam pro Christo ex sola charitate, ob præstantiam materiæ, quàm reddere debitum coniugale ex charitate, & iustitiâ simul, ita potest esse longè præstantius ex solâ charitate ministrare spiritualia, vbi nullus est iustitiæ, aut stipendij titulus, quàm ex charitate, & iustitiâ simul, vbi iste interuenerit. Et contrarium, quod hîc docent Censores, ineptum est, temerarium, verbo Dei contrarium, & erroneum: sed aiunt falsò supponi Religiosos nihil accipere à populo.

Ref-

Pro Nicolao Smitheo. 187

Respondeo Religiosos non accipere à populo sustentationem suam titulo stipendij, & tanquam iure debitam, intuitu ministeriorum spiritualium, sed titulo eleëmofynæ, & charitatis, vt docet S. Thomas^a,

Dicendum, inquit, quod plebs

fidelis non tenetur ex debito

iuris, ad sumptus ministrandos, nisi ordinarijs Prælati,

&c. Sed si aliqui in huiusmodi actibus gratis velint fide-

libus ministrare (intelligit Religiosos) non potestati-

uè ab ijs sumptus exigentes, non propter hoc grauantur fi-

deles, &c. Vnde etiam si sibi solis vacarent, adhuc Re-

ligiosa mendicitas sancta foret, & laudabilis, & eleëm-

42.2.q.

188.ar.

4.ad 4.

a Lib. 2
de Mo-
nachis,
c. 45. &
46.

eleëmofynæ titulo victum acciperent, vt patet ex ijs, quæ de Religiosâ mendicitate docet Bellarminus^a, quod ergò spiritualia ministrant, est ex mera charitate, vel certè ex quadam gratitudine, suppositâ obligatione charitatis, ex Regula & Instituto. Fatèdum proinde aliquid esse excellentiæ in Religiosorum obligatione ad illuminandû alios, & exponendum se vitæ periculis pro salute proximi absque vlla spe proprij emolumenti temporalis, quod in statu Episcopali regulariter non apparet. Quamuis omnibus spectatis status Episcopalis simpliciter, altior sit, vt sæpè

pè

Pro Nicolao Smitheo. 189
pè dictum est.

Ibidem.

A Vdeo affirmare illos fore consiliarios in-tempestiuos, si qui proponerent nescio quàm Parochiarum & Parochorum institutionem, vnde nihil aliud hisce temporibus lucrifieri posset, quàm mutatio charitatis in inferiorem aliquam virtutem, & amissio illius glorię à Christo Domino Apostolis cōmendatę, *Gratis accepistis, gratis date*: vt nihil dicam de stricta obligatione, cui adstringerentur, si essent Curati propter tam miserum stipendium, vt suprà
no.

Censura.

HÆc propositio est falsa, scandalosa, veteri Parochiarum institutioni iniuriosa, & in quantum ait per institutionem Parochorum, charitatem mutari in aliquam inferiorem virtutem, hoc est deperdi, simulque etiam amitti illam gloriam, quam Christus Dominus Apostolis per hæc verba *Gratis accepistis, gratis date*, commendauit: & consequenter negare videtur Apostolos habuisse ius ad stipendia accipienda, aut eo iure vquam vsos fuisse; & Regulares,

Pro Nicolao Smitheo. 19^a
lares, seu quicumque mit-
tuntur, nec sunt Curati, de
sustentatione & commodis
temporalibus nullo peni-
tus modo cogitare; quoad
omnes partes, falsa est, &
præterea, quoad priores
partes, temeraria, scanda-
losa, ac hæresim redolens,
totique Ecclesiæ & Pasto-
ribus omnibus valde iniu-
riosa.

Refutatio.

Hic iterum ad fraudes
recurritur: subdolè 40.
vellent Lectori persuade-
re Discussores generatim
hîc de omnibus Parochijs
hoc tempore ybiuis insti-
tuendis loqui, cùm tamen
de

Nicol.
Smi-
theus
in q. 5.
n. 11.

de sola agat Anglia ; sic enim ait : *Hic facere non possum, quin me abyciam ad pedes Venerabilis nostri Cleri Anglicani, cuius quotquot sunt membra, solius charitatis impulsu absque spe mercedis, &c.* Deinde subdit intempestiuos fore Consiliarios, qui Parochiarum institutione gloriosum missionis Anglicanæ institutum conantur inuvertere, videlicet *pro ut nunc sunt tempora, vt expressè dicitur, quod verissimum est : quia sine dubio stante hâc durissimâ persecutione, in qua reductis in Hæreticorum manus reditibus Ecclesiasticis Catholici Laici continuâ bonorum expilatione grauâtur,*
lon-

Pro Nicolao Smitheo. 193

longè gloriosius est, & ad
Euangelij cursum expedi-
tius, *sine sumptu*, quantum
fieri potest, *ponere Euange-
lium*, vt loquitur Apосто-
lus^a, estque maioris chari-
tatis, & meriti, vt Sacerdo-
tes hac ratione pergant,
quàm vt ab oppressis Ca-
tholicis incipiant & ipsi sti-
pendia exigere, & noua ijs
grauamina indicere, præ-
sertim cum diuinâ prou-
dentiâ factum hactenus vi-
deamus, vt Sacerdotibus
pro ratione missionis Apo-
stolicæ sit sufficienter pro-
uisum. Quocirca Parochi-
as erigendo, & stipendia
iustitiæ exigendo, hanc
eximiam & abundantiorem
charitatis gloriam deper-
de-

1. Co-
rinth. 9.
v. 18.

I de-

dèrent, & in obligationem
iustitiæ ex stipendio eam
commutarent, vt rectè di-
xit Discussor; malignè ve-
rò & pueriliter in Censu-
ra carpitur, ac si voluisset
ipsum charitatis habitum
per hoc deperdi, sed est ni-
mis stolidà & affectatà de-
prauatio. Similiter certum
est non ita perfectè ser-
uandum illud Christi, *Grat-*
Math.
10. v. 8.
tis date; quamuis enim exi-
gere nunc in Anglia Paro-
chialia iura, si cum debita
à summo Pontifice venia
fieret, non foret simonia
iuris humani, aut diuini,
atque adèò gratis adhuc
darent, prout gratuitum
opponitur Simoniaco, at
non darent gratis, id est, si-
ne

Pro Nicolao Smitheo. 195
ne mercede, & compensa-
tione, cum tamen ad hoc e-
tiam Christus collimauerit,
vt exponunt Cornelius, Iā-
fenius, & Brugensis ibi; &
in hoc etiam sensu Christū
solitum monere discipu-
los saltem viā consilij, vt
gratis darent, manifestè
colligitur ex illo Act. 20.

Ianfe-
nius in
cōcord.
c. 55.
brug.
10.
Mat.

*Quoniam ipse dixit, beatius
est magis dare quàm accipere.*

Loquitur enim Apostolus
de seipso ministrante spi-
ritualia sine vlla omnino
compensatione. Quod ve-
rò de Religiosis opponi-
tur cogitantibus etiam de
sua sustentatione, iam res-
ponsum est eos gratis, cha-
ritatis, & misericordiæ ti-
tulo, aliorum instar pau-

I 2 pe-

2. Cor.
8. v. 9.
S. Tho.
2. 2. q.
187. ar.
5.

perum , sustentationem
quærerere , ob reuerentiam
sanctissimæ mendicitatis
illius, qui cùm diues esset,
factus est egenus & verè
mendicus super terram , vt
cælestis gloriæ diuitias in
omnes effunderet; quo solo
titulo non deberent Chri-
stiani grauatè ferre eorum
mendicationem, cùm præ-
fertim spectatis ijs , quæ
in sæculo relinquunt, par-
simoniâ sumptuum, & si-
milibus plus videatur ea
commodi afferre tempo-
ralis toti reipublicæ quàm
detrimenti : gratis igitur
& sine compensatione spi-
ritualia administrant. Et sic
tota Censura fraudulenta
est, mendax, falsa, in op-
pres-

Pro Nicolao Smitheo. 197
pressionem Catholicorum
in Angliâ vergens, auaritię
fordibus, & scandalis, pro-
ut nũc sunt tempora, viam
manifestè aperiens.

Num. 14.

Respondet S. Thomas
Religiosum excellere
in bonitate, sæcularem Cu-
ratum in difficultate bene
conuerfandi inter pericula
huius mundi, quæ difficul-
tas, inquit ipse ad 6. non au-
get meritũ. Et paulò post:
quare secundum S. Tho-
mam, Religiosus Sacerdos
excellit sæculares Pastores
in bonitate, & in illâ diffi-
cultate, quæ est plena me-
riti & securitatis.

13.

Cen-

Censura.

HÆc propositio imponit S. Thomæ, & communi Patrum sententiæ repugnat.

Denique omnes comparationes status Episcopalis cum Regulari, quæ hoc libro continentur, supremum Ecclesiæ statum, qui Episcopalis est, maximè deprimunt, & summi Pontificis æquè ac reliquorum Episcoporum dignitati sũt iniuriosæ, & tota illa quæstio confusionem statuum inducit, & contra divinam ordinationem Pastoribus Ecclesiæ Religiosos, qui Pastores non sunt, ante-

Pro Nicolao Smitheo. 199
anteponit.

Refutatio.

V Erba S. Thomæ sunt : 41.
Si ergo fiat comparatio se- S. Tho.
cundum bonitatem, sic præfer- 2.2. q. 1
tur status Religionis officio 184. ar.
Presbyteri Curati, vel Archi- 8. corp.
diaconi : quia Religiosus to-
tam vitam suam obligat ad per-
fectionis studium : Presbyter
autem Curatus, vel Archidia-
conus non obligat totam vitam
suam ad curam animarum, sicut
Episcopus, &c. Deinde infrà:
Si verò attendatur difficultas
bene conuersandi in Religione
& in officio habentis curam a-
nimarum : sic difficilius est be-
ne conuersari cum cura anima-
rum, propter exteriora peri-
cula,

cula, quamuis conuersatio Religionis sit difficilior, quantum ad genus operis propter arduitudinem obseruantia Regularis. Postea verò ad sextum apertissimè ait, Difficultatem, qua est ex arduitate operis addere ad perfectionem virtutis; difficultatem, qua est ex exterioribus impedimentis quandoque diminuerè perfectionem virtutis, quandoque verò esse signum maioris virtutis, putà cum alicui ex inopinato, vel ex necessariâ causâ impedimenta occurrunt virtutis, propter quæ tamen à virtute non declinat, &c. Igitur clarissimè docet S. Doctor Religiosum statum excellere in bonitate, & in illâ difficultate, quæ per se meritum

ritum

Pro Nicolao Smitheo. 201
ritum auget, hoc est ex ope-
ris arduitate ; difficulta-
tes verò ab externis impe-
dimentis non dicit S. Tho.
augere merita, sed esse fig-
na quandoque maioris vir-
tutis, non tamen tunc quā-
do nec inopinatò, nec ne-
cessariò quis sese in eas cō-
ijciat, vt faciunt ij, qui-
bus integrum est ea per
Religionis ingressum vitare
; porrò vitare exteriora
virtutis impedimenta cū
possis, maioris est virtu-
tis, vt eleganter probat
S. Thomas ex illo^s: *Qui in* I. Cor.
agone contendit, ab omnibus 9. v. 25.
se abstinet. Nō ergo Discus-
sor S. Thomę, sed Censura
imponit toti mūdo. Quod
aiunt propositionem com-
L 5. muni

Conci-
liū To-
let. 4.
can. 49.
Refer-
tur 19.
q. 1.

muni Patrum sententiæ re-
pugnare, sunt ad populum
phaleræ: Audiant Patres
Concilij Toletani, & dis-
cant se deceptos. *Clerici qui
Monachorum propositum appe-
tunt (quia meliorem vitam se-
qui cupiunt) liberos ijs ab E-
piscopis in Monasterijs oportet
largiri ingressus.* Ecce gra-
uissimi Concilij de hac cau-
sa iudicium, quod iuri
communi insertum, per-
petuam Ecclesiæ praxi con-
firmatum est. Soli petu-
lanter & temerè repugnant
isti, & Clericorum sæcu-
larium vitam Monachali ex
communi Patrum senten-
tiâ, si Dijs placet, volunt
anteponi.

42.

Quæ in coronide addun-
tur,

Pro Nicolao Smitheo. 203
tur, eiusdem sunt farragi-
nis ac reliqua, eorumque
petulantia & fallitas satis
in præcedentibus est con-
futata. In id verò nomina-
tim, quo Smitheum malè
gesti erga summum Ponti-
ficem officij arguunt, re-
ctissimè quadrat adagium:
Sus docet Minervam. Iam du-
dum Smitheus vitam &
sanguinem deuouerat, vt
dignitatem Sedis Apосто-
licæ, quâ nihil videt Sol
augustius, aut salubrius,
etiam contra Richeristicos
errores, & deliria propug-
naret.

Est itaque censura huius
quæstionis mendax, perfida,
Religioso statui, & Con-
silijs Euangelicis sum-

mè iniuria, Episcopis for-
didè adulans, ambitioni &
auaritiæ viam sternens, er-
roribus contra fidem sca-
tens. Et sicut Calvinus per
fatale illud suum æternæ
predestinationis decretum
omnem sollicitudinem ab-
negationis propriæ, carnis
castigandæ, sæculi fugien-
di, hominibus aufert; ita
isti per dulces nescio quos
sermones, per gratias sta-
tuum proprias, sophisticè
& fraudulenter exaggera-
tas, & quasi singulorum e-
tiam stertentium manicis
assutas, in idem socordiæ
barathrum mortales præci-
pitatum eunt.

CA.